

musba hajló ars poétikáját: a konfliktust a gáz, olaj meg más könyörtelen hatalmak világa és észak még romlatlan gyermekei között, akiknek egyre nehezebb harmóniában maradniuk mind a természettel, mind pedig önmagukkal. Munkásságának gyökerei a manysi népköltészet, a népdalok, legendák, mondák, mesék, amelyekhez azelőtt író még soha nem nyúlt. És mindezeket úgy építette bele műveibe, hogy nem tűnnek múzeumi ereklyének.

Jovan Sesztalov 2011. november 5-én hunyt el Szentpéterváron. Halálával az orosz irodalomból egy sok tekintetben ellentmondásos, nem mindenki által egyformán értékelt alkotó távozott, maroknyi népe a manysi írásbeli műveltség és a manysi irodalom egyik megteremtőjét gyászolja, Magyarország pedig kevés külföldi barátainak, sőt híveinek egyikét vesztette el. Nehéz eldönteni, hogy a mai ínséges időkben a három közül melyik a nagyobb veszteség.

JOVAN SESZTALOV

A megölt medve éneke

*Kaj-ó! Kaj-ó! Kaj-ó! Jó!
Hegyen-völgyön jártam-keltem.
Vígán éltem világomat.
Egy szép napon elaludtam.
A torkomnak az a fele,
amelyiknek alvás kellett,
elbóbiskolt.
A nyelvemnek az a fele,
amelyiknek álom kellett,
elszenderült.
Nem bömbölt a torkom.
Nem ízlelt a nyelvem.
Mélységes mély medveálomba merültem.
Ámde egyszer azzal a fülemmel,
amelyikkel álomban is hallok,
valamilyen neszt hallottam.
Kinyitottam azt a szemem,
amelyikkel álomban is látok,
és egy kutyát láttam vele.
A fogait vicsorítja,
engem ugat
az a kutya.
Mellette meg ott az Ember.
Szeme akár az én szemem,
csak a bunda cifrább rajta,
díszesebb az én irhámnál,
és fehér az ábrázatja.
Fél kezében fejszét forgat,
a másikkal kopját markol.
Nagy fejszéje éle csillog,
hosszú kopja
hegye fénylik.
Házam ajtajához*

*gerendákat görget.
A nedves, a vastag gerendán át
Kis ablakként világít be
a kopjahegy.
Hó szakad rám,
álmomból felvernek.
Rohannék kifelé.
De az ajtó már nem enged.
Alig érek ki a magas ég alá,
a testemet vas járja át.
Alig-alig izlelem meg
a szabadság édességét,
hurokba akadok.
A hurok a vasnál is erősebb.
A kopja a halálnál is fájóbb.
Aztán elhurcolnak,
a nyirkos, a nehéz földön.
Lehántják az irhát rólam,
megszámlálják gombjaimat,
kiforgatják zsebeimet,
felszabdaldják a testemet.
A jó részeimet
jó helyekre rakják,
a rossz részeimet
a sárba hajítják.
A fejembe vájnak, túrnak,
mintha kincset keresnének benne,
és szétdaraboltan újra összeszednek,
aztán óvatosan
zelnice pántos fabőlcsőbe tesznek,
síkos szánon
lányok kacajától csengő,
legények zsvivajától bongó*

falujukba visznek.
 Falujukban ifjú és vén
 hólabdát gyúr, hógolyózik,
 hideg fehér hópehellyel
 mosdatja meg egymást.
 Állati kiáltással
 bevisznek a házba,
 emberi kiáltással
 fejemet az asztalfőre rakják.
 És tavi eleséggel rakott
 tálakat tesznek elémbé,
 és ízes erdei eleséggel
 ingerlik ínyemet.
 A finom falatokról elbűvölten
 észre sem veszem, hogy körülöttem
 összegyűlnek az emberek,
 napjátékot játszani,
 hóviharként táncolni,
 halként tekeredni,
 állatnak öltözni,
 emberibb emberré

épülni.
 Játék közben nem felejtik
 számolni a napokat.
 Az ötödik estén engem megtisztelni
 Agancsos rénszarvast ölnek.
 Nekem hozzák áldozatul,
 De megenni ők eszik meg.
 A hatodik estén a tűz fölé
 nagyobb üstöt tesznek,
 főzni kezdik benne tajgai húsomat.
 A fejem a nagy asztalra téve,
 a testem meg a nagy üstben főzve.
 A fejemhez fohászknak,
 a testemből falatoznak.
 Csak a nagyok ehetnek belőlem.
 A kicsiknek vidám játék voltam.
 A nagyoknak isteni hús felséges darabja.
 A fejemhez fohászknak,
 a nagy, szent asztalnál ülve
 észrevétlenül megesznek.

Ircsik Vilmos fordítása

Kinyermák (fa, bronz, 1974)